

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I ИЗВЪНРЕДНА СЕСИЯ

Брой 2

София, сръда, 2 септември

1931 г.

6. заседание

Вторникъ, 1 септември 1931 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 53 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпускъ, разрешенъ на народнитъ представители: Русинъ Атанасовъ, Стоянъ Джабарски, Запрянь Ивановъ, Стаматъ Ивановъ, Иванъ Ингилизовъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Владимиръ Молловъ, Тодоръ Бошнаковъ, Александъръ Христовъ, Стефанъ Бояджиевъ, Атанасъ Буровъ, Сава Лоловъ, Никола Тошевъ, Иванъ Стойновъ и Драгомиръ Апостоловъ	45	3. Отъ народния представителъ Петко Стайновъ — че се отказва отъ избора си въ централната листа, а приема избора си въ Казанлъшката избирателна околия. Замѣства го Янаки Молловъ. Случки. Изключване за три дни отъ заседанията на Народното събрание народния представителъ Никола Дойчиновъ Диневъ за нанесена обида на Народното събрание	46 55
Народни представители. Клетва. Подвеждане подъ клетва народнитъ представители: Станъ Ангеловъ, д-ръ Христо Георгиевъ, Петко Дековъ, Георги Ганевъ, Стефанъ Дойчиновъ, Костадинъ Краевъ, д-ръ Тодоръ Кулевъ, д-ръ Владимиръ Такевъ и Генко Митовъ.	45	Питане отъ народния представителъ Георги Костовъ отъ името на работническата парламентарна група къмъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве — относно изстѣпления отъ страна на административната власть надъ работниците въ текстилната фабрика „Тунджа“ въ гр. Ямболъ презъ време на стачката. (Съобщение)	46
Оптиране. Заявления: 1. Отъ народния представителъ Христо Калфовъ — че се отказва отъ избора си въ Карловската избирателна околия, а приема избора си въ централната листа. Замѣства го Генко Митовъ	46	Законопроектъ за разрешаване на Пернишката градска община да сключи заемъ. (Съобщение).	46
2. Отъ народния представителъ д-ръ Кънчо Милановъ — че се отказва отъ избора си въ централната листа, а приема избора си въ Шуменската избирателна околия. Замѣства го Цвѣтко Бобошевски.	46	Избори — законодателни, провѣрка: Пирдопска избирателна околия (утвърждение) Троянска избирателна околия (утвърждение)	46 47
		Дневенъ редъ за следващото заседание	57

Председателстваващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието.

Присѣствуватъ нуждното число народни представители. Събранието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Апостоловъ Драгомиръ, Атанасовъ Русенъ, Бончевъ Тодоръ, Бошнаковъ Тодоръ, Буровъ Атанасъ, Василевъ Василъ, Джабарски Стоянъ, Диляновъ Минчо, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дочевъ Момчо, Думановъ д-ръ Никола, Ивановъ Борисъ Недковъ, Ингилизовъ Иванъ п. Арсовъ, Кировъ Стаматъ, Константиновъ Тома, Лаловъ Петко Дичевъ, Лѣкарски Иванъ, Ляпчевъ Андрей, Мариновъ Василъ, Мирски Христо, Молловъ Владимиръ, Мошановъ Стойчо, Наумовъ Александъръ, Нейковъ Димитъръ, Нейчевъ Адамъ, Омарчевски Стоянъ, Орозовъ Александъръ, Пастуховъ Кръстю, х. Петковъ х. Георги, Савовъ Николай, Сакъзовъ Янко, Сапунджиевъ Никола, Станевъ Митю, Стойновъ Иванъ, Томчевъ Ангелъ, Тошевъ Никола, Христовъ Александъръ, Цановъ Стефанъ и Чешковъ Стефанъ).

Ще помоля следнитъ г. г. народни представители, които не сж положили клетва, да излъзатъ напредъ да я положатъ: Ангеловъ Станъ, Георгиевъ д-ръ Христо, Дековъ

Петко, Ганевъ Георги, Дойчиновъ Стефанъ, Краевъ Костадинъ, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Такевъ д-ръ Владимиръ и Митовъ Генко.

(Протоиерей Павелъ Трневъ подвежда подъ клетва горнитъ народни представители)

Бюрото има да направи следнитъ съобщения.

Разрешени сж отпуски на г. г. народнитъ представители:

На г. Русинъ Атанасовъ — 4 дни;
На г. Стоянъ Джабарски — 2 дена;
На г. Запрянь Ивановъ — 1 день;
На г. Стаматъ Ивановъ — 4 дни;
На г. Иванъ Ингилизовъ — 3 дни;
На г. д-ръ Кънчо Милановъ — 2 дни;
На г. Владимиръ Молловъ — 20 дни;
На г. Тодоръ Бошнаковъ — 3 дни;
На г. Александъръ Христовъ — 1 день;
На г. Стефанъ Бояджиевъ — 9 дни;
На г. Атанасъ Буровъ — 3 дни;
На г. Сава П. Лоловъ — 2 дни;
На г. Никола Тошевъ — 2 дни;
На г. Иванъ Стойновъ — 2 дена и
На г. Драгомиръ Апостоловъ — 3 дни.

Постъпили сж следнитъ завяления:

Отъ народния представителъ г. Христо Калфовъ, който се отказва отъ мандата си въ Карловската избирателна колегия въ полза на народния представителъ Генко Митовъ, като приема мандата отъ централната листа.

Отъ народния представителъ д-ръ Кънчо Милановъ, който запазва мандата отъ Шуменската избирателна колегия, като отстъпва мандата отъ централната листа. Замѣста го Цвѣтко Бобошевски.

Отъ народния представителъ г. Петко Стайновъ, който отстъпва мандата отъ централната листа, а запазва тоя отъ Казанлъшката избирателна колегия. Замѣства го Янаки Молловъ.

Постъпило е питане отъ народния представителъ Георги Костовъ отъ името на работническата парламентарна група, до г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, относно изстъпления на административната властъ при стачката на работницитъ въ текстилната фабрика „Тунджа“ въ Ямболъ. Питането ще се препрати на г. министра на вътрешнитъ работи, за да му отговори.

Постъпилъ е отъ Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве законопроектъ за разрешаване на Пернишката градска община да сключи заемъ. (Вж. прил. Т. I, № 1)

Тоя законопроектъ ще се отпечати, раздаде на народнитъ представители и постави на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ дневния редъ — **провърка на избори.**

3. Ивановъ (раб): Искамъ думата преди дневния редъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Имате думата.

3. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! За 28 и 29 м. м. работническитъ организации и групи отъ цѣлата страна на повече отъ 60 мѣста искаха оратори, искаха доклади отъ своитъ избраници, отъ народнитъ представители.

С. Даскаловъ (з): Това не е на дневенъ редъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Говорете по дневния редъ.

Ако имате питане, направете го.

3. Ивановъ (раб): Преди дневния редъ искамъ думата. За с. Новачене искамъ да изтъкна. Въ с. Новачене новаченскитъ избиратели искаха...

Министъръ Н. Мушановъ: Питане ще направите. Зная случая за Новачене.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: По дневния редъ можете да говорите.

Министъръ Н. Мушановъ: Направете питане и азъ съмъ готовъ да Ви отговоря и за Новачене, и за Ямболъ.

Г. Костовъ (раб): Ние правимъ протестъ, г. министре.

Министъръ Н. Мушановъ: Утре ще Ви отговоря на всички питання. Депозирайте си питането. Вие идвате тукъ превързани, но азъ не мога да докарамъ тукъ съ превързани глави и съ разбити гърди стражаритъ, които Вие биете съ камъни.

3. Ивановъ (раб): Сжществуватъ ли закони въ тая страна? Ние сме правова държава.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ ще ви кажа какви закони сжществуватъ. Утре ще ви отговоря на питането.

Д. Икономовъ (раб): Моятъ другаръ Митю Станевъ завчера биде изключенъ възъ основа на правилника, г. председателю. Съгласно чл. 76 отъ правилника трѣбваше да му се даде думата за обяснение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. Станевъ знае правилника. Той не поиска думата, а сега вече е изключенъ.

Д. Икономовъ (раб): Той ме е упълномощилъ, възъ основа на правилника...

Министъръ Н. Мушановъ: Нѣма пълномощие възъ основа на правилника.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля, г-да, запазете спокойствие. Има думата г. докладчикътъ.

Х. Трайковъ (раб): Две приказки. По кой членъ отъ правилника се разцепватъ главитъ на народни представители? (Тропане по банкитъ отъ мнозинството)

Министъръ Н. Мушановъ: По кой правилникъ вие биете стражаритъ?

Х. Трайковъ (раб): Моето тѣло е синьо.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Недейте отнема времето на Народното събрание.

Има думата докладчикътъ г. Мелнишки.

А. Бояджиевъ (раб): На насъ полицията ни отнема здравето.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): Г. г. народни представители! Въ Пирдопската избирателна околия сж записани по избирателнитъ списъци 22.860 избиратели. При изборитъ на 21 юний сж подадени 18.701 действителни бюлетини. Състезавали сж се шестъ листи. Гласоветъ се разпредѣлятъ както следва: Народниятъ блокъ — 9.516; Народната коалиция — 8.260; Работническата партия — 722; Работническата социалдемократическа партия — 118; Коалицията Либерална партия, Българския земеделски народенъ съюзъ „Врабча“, 24 февруарий — 67 и Занаятчийската професионална и пр. партия — 18 гласа.

При подадени действителни бюлетини 18.701 и при три мандата изборниятъ дѣлителъ е 6.233-66.

Мандатитъ се разпредѣлятъ между дветъ стигнали дѣлителъ листи — тая на Народния блокъ, която взема два мандата, и онази на Народната коалиция, която взема единъ мандатъ.

Софийскитъ окръженъ сждъ, съ опредѣлението си отъ 27 юний т. г. по изборното си дѣло № 3/1931 г., е провъзгласилъ за избрани: отъ листата на Народния блокъ — г. г. Христо Димитровъ Чолаковъ и Антонъ А. Кантарджиевъ, и отъ листата на Народната коалиция — г. Рашко Маджаровъ.

Противъ станалия на 21 юний изборъ въ тая околия е подадена контестация отъ Богданъ Стоиловъ, отъ с. Кремиковци, съ която заявява, че при избора на 21 юний т. г. сж били допустнати закононарушения въ Кремиковската избирателна секция, които го опорочаватъ. Сжщността на оплакванията му се свежда къмъ следнитъ два пункта: първо, замѣненъ билъ произволно председателътъ на избирателната секция — учителътъ Борисъ Кюркчиевъ, съ помощникъ инспектора на труда Георги Алексосъвъ Ташовъ, който замѣнявалъ подаванитъ отъ избирателитъ пликосе съ други такива съ поставена отъ по-рано бюлетина на Сговора, каквито пликосе имало поставени отъ по-рано на масата му; второ, изпѣждани били избирателитъ отъ изборната стая, преди да бждатъ пуснати пликосетъ имъ въ изборната урна.

Предъ видъ на това, г. г. народни представители, че въ тая секция има всичко 481 гласоподаватели, то нарушение, даже да е извършено — понеже листата на Народната коалиция надминава чувствително, близо съ 2 хиляди гласа, изборния дѣлителъ, който, както казахъ, е 6.233 — не се отразява върху изборния резултатъ.

При това положение, комисията е на мнение и азъ моля народното представителство да признае избора въ Пирдопската избирателна околия за редовенъ и да го утвърди

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Чолаковъ.

Х. Чолаковъ (з): Г-да! Вие чухте отъ г. докладчика, какъ е произведенъ изборътъ въ Пирдопската избирателна околия. Г. докладчикътъ направи своя докладъ съвършено формално. Той каза, че имало подадена само една контестация отъ с. Кремиковци, въ която сж били констатирани известни нарушения, каквото е това, че тамъ сж били смѣнявани пликосе на Народния блокъ съ такива на Народната коалиция. Това нарушение, г-да, се смѣтна отъ г. докладчика за нежжествено, може би затуй, защото гласоветъ въ с. Кремиковци сж толкова малко, че тѣ не могатъ да измѣнятъ крайния резултатъ, и се помоли Народното събрание да утвърди избора.

Вземамъ думата, за да кажа само две думи и по избора, и по режима, който сжществуваше въ Пирдопската околия въ миналото. Специалитетътъ да се крадатъ бюлетини и да се смѣняватъ бюлетини, за нещастие, г-да, излѣзе отъ Пирдопската околия, и то не само при този изборъ. Не е станалъ изборъ нито общински, нито окръж-

женъ, и особено при законодателнитѣ избори презъ 1927 г., безъ да се смѣняватъ бюлетини на опозиционнитѣ партии съ такива на правителството. Специално за този изборъ, азъ мога да ви кажа, че въ тази околия, може би, единствена, не се допуща абсолютно нито едно публично събрание на опозицията. Хората гласуваха безъ да могатъ да влѣзатъ въ контактъ съ кандидатитѣ отъ опозиционнитѣ групи. Не само това, но въ тая околия въ продължение на осемъ години, специално, Земледѣлскитѣ съюзъ успѣ да направи само едно публично събрание, на което говори днешниятъ министъръ на земледѣлието г. Гичевъ.

Г-да! Контестации не се подадоха по този изборъ не затуи, защото нѣмаше нередовности. Напр., въ с. Яна цѣлата кутия биде смѣнена; въ с. Стѣргелъ, когато отидохъ въ деня на избора тамъ, не намѣрихъ нито избирателно бюро, нито избиратели, а намѣрихъ само десетина души стражари и горски; въ с. Кремиковци сѣ били сѣщо смѣнени бюлетинитѣ. Контестации не се подадоха затова, защото хората останаха въ края на краищата извънредно доволни отъ резултата, който се получи, и смѣтнаха, че шамарътъ, който се нанесе на властѣта, е достатъченъ, за да нѣма нужда да се подаватъ контестации. Вземяхъ думата, не за да искамъ касирането на избора, а за да се констатира тия факти, та да не се повтѣри никога единъ такъвъ режимъ, какъвто сѣществуваше въ Пирдопската околия презъ тия осемъ години.

Г. Костовъ (раб): А другаде може да се повтѣря!

Х. Чолаковъ (з): Азъ не казвамъ, че другаде трѣбва да сѣществуватъ. (Възражения отъ работницитѣ)

Вие поне не се оплаквайте, защото навсѣкѣде бѣхте протезирани отъ стражаритѣ. Листата на Работническата партия въ Пирдопска околия бѣше завѣрена отъ хора на Демократическия сговоръ. Това е истината.

Г. Костовъ (раб): Вие сега чупите главитѣ на работницитѣ и селянитѣ!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, тишина!

Н. Дойчиновъ (раб): Рашко Маджаровъ те разкарваше съ автомобилъ.

Х. Чолаковъ (з): Не е вѣрно! Г-нъ Рашко Маджаровъ е тукъ — нека каже, дали нѣкога ме е качилъ на автомобилъ си. Напротивъ, ходилъ съмъ винаги пеши, за да не се срѣщнемъ съ него.

Г-да, завършвамъ, като апелирамъ къмъ Народното събрание, да одобри доклада на докладчика, обаче, нека всички ние, вземайки поука отъ това, което е станало по време на изборитѣ въ Пирдопска околия, да не допуснемъ то да се повтѣря и да се знае, че никоя околия никому не е мушия. Специално за Пирдопска околия отъ нѣкои лица се смѣташе, че имъ е бащиния. Това не е било и нѣма да бѣде. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Мадаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): 25 години съмъ депутатъ. Азъ дойдохъ депутатъ и тогава, когато Стамболийски бѣше арестуванъ всички опозиционери. Провѣрете и ще видите, че с. Кремиковци въ продължение на 15 години е давало сѣщитѣ гласове за мене. Когато моитѣ другари бѣха арестувани и азъ бѣхъ се скрилъ отъ Стамболийски, то даде точно сѣщитѣ гласове. Ще ги даде и утре. Пирдопска околия не е никому мушия, а е единъ край, въ който е вършена културна работа, единъ край, населението на който най-добре знае, какво е направено.

Х. Чолаковъ (з): Г. Маджаровъ, защо не допуснахте нито едно събрание въ Пирдопска околия на Земледѣлския съюзъ? И кажете на този господинъ (сочи Н. Дойчиновъ) качвалъ ли съмъ се на Вашия автомобилъ!

Н. Пупешковъ (д. сг): Вие агитирахте конспиративно. Нѣмахте нужда отъ събрания. Това бѣше и въ Пирдопска, и въ Орханйиска околия.

Х. Чолаковъ (з): Вие поне мълчете! Назначиха ви отъ София. Какво общо има изборътъ въ Орханйиска околия съ избора въ Пирдопска околия?

П. Стоевъ (раб): Г-нъ Пупешковъ, не можеше другоаче да се агитира.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме. Които сѣ съгласни да се утвърди изборътъ въ Пирдопската избирателна околия, тѣй както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра нието приема.

Ще се докладва изборътъ въ Троянската избирателна околия.

Има думата докладчикътъ г. Стойчо Мошановъ.

Докладчикъ С. Мошановъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ Троянската избирателна околия се избиратъ двама народни представители. Състезавали сѣ се 7 кандидатни листи. Полученитѣ резултати сѣ следнитѣ: за Работническата партия сѣ подадени 3.766 действителни бюлетини, за Националната задруга — 62, за Народния блокъ — коалиция на Българския земледѣлски народенъ съюзъ — „Врабча“, Демократическата партия, Българския земледѣлски народенъ съюзъ — Ст.Загора, Радикалната партия и Националлибералната партия — 5.755, за Социалдемократическата партия — 149, за коалицията на земледѣлци, занаятчи и Радикалдемократическата партия — 52, за лѣвицата на Български земледѣлски народенъ съюзъ — 8 и за коалицията на Демократическия сговоръ и Националлибералната партия — 3.010 действителни бюлетини, или общо 12.802 действителни бюлетини. При два мандата, съгласно разпорежданията на чл. 120 отъ избирателния законъ, изборниятъ длѣтель е 6.401, който никоя отъ състезаващитѣ се листи не е могла да достигне. Вториятъ длѣтель — като се длѣятъ всички 12.802 бюлетини на мандатитѣ плюсъ 1, въ случая на 3 — е 4.267 и се достига само отъ листата на Народния блокъ, а всички други останали листи оставатъ подъ длѣтеля. При това положение Ловчанскиятъ окръженъ сѣдъ съ опредѣление № 734 отъ 26 юний 1931 г. е провъзгласилъ за избрани народни представители отъ листата на Народния блокъ Минко А. Райковски и Цвѣтко В. Таслаковъ, а за допълнителни народни представители Дочо П. Боджакъ и Дочо К. Цвѣтковски.

Контестация по произведения изборъ до Народното събрание нѣма. Обаче, на основание чл. 124 отъ избирателния законъ, прокурорскиятъ надзоръ при Ловчанския окръженъ сѣдъ е препратилъ въ Народното събрание всички разследвания, които той е наредилъ да станатъ по поводъ на оплаквания преди и презъ деня на избора. Но оплаквания до прокурора следъ избора, като контестация за касирането на избора, нѣма.

Произведени сѣ следствия по оплакванията, които сѣ били направени преди и въ деня на избора. По поводъ на тѣзи оплаквания има постановление за привлечане като обвинемъ само полицейскиятъ приставъ въ Троянското околийско управление, Григоръ Яневъ Илиевъ.

Комисията по провѣрка на изборитѣ счете, че всички оплаквания, провѣрени отъ сѣдебната властъ, не сѣ отъ естество да послужатъ за касиране на избора и за произвеждане новъ изборъ, и единодушно ви моли да го утвърдите.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Икономовъ.

Д. Икономовъ (раб): Г. г. народни представители! Тѣй както се докладва изборътъ въ Троянската околия, следва да се заключи, че тамъ всичко е било мирно, тихо и спокойно. Но, г-да, длѣжа да обърна вниманието ви върху нѣколко нѣща.

Най-напредъ, както въ цѣла България, така и въ Троянската околия, властѣта си послужи съ психологическата постановка въ България за произвеждане на избори. Въ какво се состои тя? Г-да! Отъ 8 години насамъ у насъ ви тѣе единъ призракъ на кръвъ, бихъ казалъ, призракъ, който всѣща страхъ въ всички избиратели. Когато се говори специално за Троянската околия, трѣбва да се до бави още, че тази околия винаги се намираще подъ тормоза на разбойничеството. Пориди терена тамъ и поради редъ други обстоятелства, голѣма частъ отъ тѣзи, които разбойничествуваха, намираща мѣста тамъ...

Нѣкой отъ сговориститѣ: За ятацитѣ кажете.

Д. Икономовъ (раб): Ще дойдемъ и до тамъ и ще видимъ кои сѣ били ятаци. Голѣма частъ отъ ятацитѣ бѣха сговористи. — Та, казвамъ, отъ 8 години насамъ троянското население се намираще подъ тормоза на разбойничеството. Властѣта изпращаше тамъ редовно всѣка година, вънъ отъ редовнитѣ войски, още и тѣй нареченитѣ „ударници“. Това сѣ, г-да, едни хора, какъ да ви кажа, нито войници, нито цивилни, съ каскети, съ навои и съ фуражки като войници. Тѣзи хора, въоръжени до зѣби, ходѣха изъ Троянската околия и когато си пожелаеха мо-

жеха да обявят за ятакъ, и за този, който бѣше обявенъ за ятакъ, нѣмаше смѣдъ, нѣмаше присѣда. По 10, 12, 17 души, навързани единъ за другъ, ги избиваха и дори не ги заравяха веднага, а ги оставяха кучета да гложатъ тѣхнитѣ кости. Това не е случайно, г-да. И доскоро пѣтници, които идватъ или излизатъ отъ града Троянъ, шепнѣха за единъ или другъ пѣтъ край града: ето тукъ сж убити тѣзи и тѣзи, ето тукъ сж убити тѣзи и тѣзи.

При тѣй създаденото положение въ Троянската околия, колчемъ дойдѣше да се прави изборъ, достатъчно бѣше да се каже на нѣкои: ще ви обявимъ за ятаци, и това действуваше, защото се знаеше, че за ятаци тѣ нѣма смѣдъ, нѣма присѣда, веднага ще бѣждатъ избити.

При това положение се произведе изборътъ въ Троянската избирателна околия.

Но, ще кажете: „Кѣмъ дѣлото нѣма такива данни“. Вѣрно е, че кѣмъ дѣлото нѣма такива данни. Тѣзи данни сж въ сърдцето и душата на всѣки троянски избирателъ. Най-после въ душата на троянския избирателъ, както и на избирателя въ цѣла България, се наплати една максима, която нѣмцитѣ изразяватъ така: „Liebet ein Ende mit Schrecken, als ein Schrecken ohne Ende“, т. е.: „Подобре единъ край съ ужасъ, отколкото единъ ужасъ оезъ край“. Какво заключение извадиха отъ тази максима троянскитѣ избиратели? Извадиха заключението, че, ако тѣ не се противопоставятъ явно на произволитѣ на властѣта, не ще могатъ да упражнятъ своитѣ избирателни права, написани само на книга. Г. Таслаковъ е тукъ и ще ви потвърди, че имаше случаи, когато той самъ лично трѣбваше да се разправя съ агенти полиция, за да може да отиде до нѣкое село да направи събрание. Азъ лично се опитахъ да направи събрание въ нѣколко села. Още въ края на едно отъ тия села, а именно Бѣли Осѣмъ, двама полиция ми казватъ: „Стой! Не е позволено“.

Защо, бе г-да, не е позволено? — „Имаме заповѣдъ да ви върнемъ.“ Когато азъ се опитахъ да мина презъ другъ пѣтъ, настигнаха ме тѣ и бѣхъ гоненъ презъ цѣлото село, така както не се гони които и да е падналъ човѣкъ или разбойникъ.

Не само това. Вредъ, кѣдето се опитахме да направимъ събрание, полицията бѣше по диритѣ ни. Ние се припуждавахме да бѣгваме нощно време и едва успѣвахме да направимъ събрание, каточели крадѣхме, така да се каже, нашитѣ права. Въ деня на избора полицейскитѣ приставъ, за когото става дума тукъ — Яневъ — трѣбва съ нѣколко души стражари и въ едно централно мѣсто на околията, въ с. Ново-село, се спира съ своитѣ полиция, арестува единъ отъ кандидатитѣ, арестува застъпникитѣ отъ 3—4 околни села, качва ги на автомобилъ, и въ 8 часа сутринта ги закарва въ околийското управление и по такъвъ начинъ се отне възможността да се поставятъ опозиционни бюлетини въ тъмнитѣ стайки. Азъ ви изброихъ два-три факта, а тѣ сж цѣла верига, тѣ сж цѣла редица. Да се казва, че е билъ произведенъ свободно троянскитѣ изборъ, значи да не се казва истината. Азъ бихъ казалъ само: изборътъ въ Троянската избирателна околия, както изборитѣ и въ всички околии въ България, минаха подъ знака на натиска, на насилието. Вѣрно е, че ние можахме да се противопоставимъ на властѣта — така както постави и г. Таслаковъ — за да можемъ да получимъ своитѣ права. Това даде поводъ да се счупятъ главитѣ на нѣкои, обаче, въ края на краищата, Троянската избирателна околия победи и смачка властѣта на Сговора. Отъ подаденитѣ 13 хиляди гласа Сговорътъ получи само 3 хиляди гласа, а повече отъ 10 хиляди гласа получи опозицията. Отъ това следва, че за Сговора въ Троянската избирателна околия и дума не може да става.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Когато вие бихте дошли на властъ, какъ бихте произвели изборитѣ?

Д. Икономовъ (раб): Когато дойдемъ на властъ, тогава ще видите (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ). Комисията предлага изборътъ да се утвърди. Г. м-ръ Мушановъ каза вчера, че нѣма защо да се касира единъ изборъ, щомъ го е спечелила опозицията. Добре, г-да, но има опозиция и опозиция. Опозиция на правителството въ Народното събрание — това сме ние. Ако се произведе наново изборъ въ Троянската избирателна околия, трѣбва да знаете, че най-малко 20—30% отъ гласовѣтѣ, подадени за Народния блокъ, ще изфирясатъ. И заради това вие се страхувате отъ касирането на тоя изборъ (Възражения отъ мнозинството). Въ това вие скоро ще се увѣрите.

Г. Мушановъ ни подхвърля друга една мисль: „Вие мълчете, защото сте централчета“. Добре, но г. Мушановъ е защитникъ на старата пропорционална избирателна

система. Ако днесъ по тази система биха се произвели изборитѣ, около 30 души околийчета щѣха да гледатъ презъ прозорцитѣ, нѣмаше да бѣждатъ въ Народното събрание, защото по тази система 600 хиляди гласа щѣха да дадатъ 122 мандата на Народния блокъ. Следователно, при тази система, по която се произведоха изборитѣ и която Сговорътъ правѣше за себе си, а фаворизира Народния блокъ, не централчета, а околийчета влѣзоха въ Народното събрание съ малко гласове (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ).

Азъ свършвамъ, като казвамъ: както въ Троянската избирателна околия, така и другаде, свободата на изборитѣ бѣ такава, каквато не пожелавамъ нито на Народния блокъ, нито на когото и да е другъ (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ).

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител Минко Райковски.

М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Не можахъ да присѣтствувамъ, когато докладва г. докладчикътъ избора въ Троянската избирателна околия, една околия, въ която и азъ съмъ избранъ. Както и преждеговорившиятъ каза, ще кажа и азъ, че въ Троянската околия станаха много нѣща не само презъ изборитѣ, но и преди изборитѣ — презъ цѣлия режимъ на Демократическия сговоръ. Тамъ не управляваше властѣта, а управляваха шайки, които избиваха безъ смѣдъ и безъ присѣда невинни български граждани. Троянска околия понесе оную, което едва ли нѣкоя друга околия въ България е понесла.

Отъ сговориститѣ: Ами Героя?

М. Райковски (з): Като приказвате за Героя, вие трѣбва да знаете кой докара Героя. Героя го докараха други герои, които презъ туй време бѣха на властъ (Ржкоплѣскания отъ мнозинството). Героя го докараха Филиповци и околийскитѣ началници, които пращатъ тамъ да изтезаватъ и да тормозятъ троянския народъ.

П. п. Ивановъ (з): (Кѣмъ сговориститѣ) Вие чрезъ Героя си правѣхте политика. Вие търсѣхте герои, за да можете да съществувате, защото иначе нѣмаше да съществувате.

М. Райковски (з): Вие създадохте много герои въ Троянска околия. Въ селото, отъ което азъ произхождамъ, паднаха 15—16 невинни жертви. Защо? Затуй, защото тѣ бѣха противници на властѣта, която управляваше тогава. Вие създадохте въ този край герои и ятаци. И като казвате сега, че тѣ сж били разбойници, азъ ви питамъ: защо вие не ги предадохте на съдилищата, тѣ да ги смѣдятъ? Но вие нѣмахте този куражъ, затуй защото предъ съдилищата не можеше да се изнесе нищо противъ тѣхъ. Всички ония хора, които бѣха подведени да отговарятъ предъ сѣда, бѣха оправдани.

А. Пиронковъ (д. сг): Невиненъ ли е Героя?

М. Райковски (з): Азъ сега за Героя не говоря.

А. Пиронковъ (д. сг): За него говоримъ.

М. Райковски (з): Азъ говоря за ония, които вие направихте герои. И преди всичко, Героя не е отъ Троянска околия. А вие избихте много десетки хора отъ Троянска околия.

Когато се приказва за избора въ Троянска околия, азъ, който познавамъ много добре положението имъ, мога да кажа, че просто то бѣ невъобразимо. Ако ви разкаже човѣкъ какво ставаше тамъ, вие нѣма да повѣрвате, че една властъ може да върши такива нѣща. И преждеговорившиятъ спомена за въоръженитѣ групи, които вилнѣха тамъ. Това бѣха, г. г. народни пердставители, нѣкакви ударни команди, които другъ пѣтъ ние не сме ги виждали. Тѣ дойдоха въоръжени, накичени съ бомби, съ парабели, карабини и т. н. И какво мислите, че правѣха? Тѣ преследваха агитаторитѣ на Народния блокъ, спираха автомобилитѣ, кого где хванѣха биеха и тормозѣха. На туй отгоре бѣха накачени нѣкакви апарати по телефонитѣ и телеграфни жици, за да могатъ да прислушватъ, когато се нарежда да стане нѣкъде нѣкакво наше събрание. Азъ лично отидохъ при началника на телеграфопощенската станция и го попитахъ: „Господинъ началникъ! Вие знаете ли, какво става? Вие знаете ли, че тайната на разговоритѣ е нарушена, защото никой не може да дава спокойно съобщения по нашитѣ телефони и телеграфи?“ А той ми

каза: „Да, знаей, но околийският началникъ ме повика и ми каза да не протестирамъ“. Бѣха накачени апарати по телефоннитѣ и телеграфни жици, а на нѣколко метра отъ тѣхъ тѣзи ударни команди наблюдаваха и прислушваха. И когато по телефона се съобщава, че нѣкои агитатори на Народния блокъ отиватъ нѣкъде за събрание, тѣ пресичаха шосето, залавяха агитаторитѣ и ги тормозѣха. Лично менъ сѣ ме гонили и подъ шумка, за да ме пребиятъ, но не имъ се удаде да ме хванатъ. Когато пътувахме по селата, ние трѣбваше да водимъ съ себе си повече отъ десетъ души, за да се пазимъ отъ тия команди. Има случаи, когато единъ агентъ, единъ старши стражаръ и други такива спираха автомобилитѣ и забраняваха на шофьоритѣ да возятъ нашитѣ хора. Ето това е свободата на изборитѣ въ Троянска околия. Терорътъ тамъ бѣше ужасенъ.

Нѣма да повдигамъ въпросъ за касирането на този изборъ, защото, доколкото разбрахъ, нѣма данни за касирането му. Исканъ само да подчертая онзи тероръ, който властта на Демократическия съговоръ упражняваше при избора въ Троянска околия. (Ражоплъскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Случихъ се и азъ, преди изборитѣ за народни представители въ Троянска околия и затова решихъ да кажа своето мнение по повдигнатитѣ отъ г. Икономова въпроси.

Фактътъ, че изборитѣ въ Троянска избирателна околия дадоха поразително болшинство за Народния блокъ, този фактъ, самъ по себе си, даже ако не би имало други данни, опровергава твърдението на г. Икономова. Когато се говори, че на комунистѣ било забранявано да правятъ публични събрания, трѣбва да се има предъ видъ — като политикани, ние се познаваме — че за комунистѣ публичнитѣ събрания сѣ само средство за демонстрация. Всички ние трѣбва да завиждаме на комунистѣ и трѣбва да признаемъ, че тѣ действували по единъ планомѣренъ начинъ, като много и много по-рано преди изборитѣ раздала бюлетинитѣ си на тѣхнитѣ гласоподаватели по села и градове. Едно нѣщо вѣрно има въ това, което твърди г. Икономовъ — то е намаляването ръста на комунизма въ Троянска околия.

Отъ комунистѣ: Бре, бре!

Р. Маджаровъ (д. сг): Това намаляване не се изрази въ полза на правителството на г. Ляпчева, а се изрази въ полза на Народния блокъ. Тѣй или иначе, въ Троянска околия настѣпи промѣна въ психологическото настроение, и г. Икономовъ знае, че тая промѣна се дължи не на преследванията, а на свършено други работи отъ културенъ и политически характеръ.

Г. Костовъ (раб): На джандаритѣ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. Икономовъ твърди и г. Райковски го подкрепи — и затова повече вземамъ думата — че събитията, които сѣ ставали по-рано, сѣ създали въ Троянска околия такова психологическо настроение, че избирателитѣ били вече подготвени да гласуватъ непременно за Народния блокъ. По-конкретно се спомена за нѣкакви си въоръжени групи, които били прашани въ тази околия въ продължение на петъ години — разбирайте българска редовна армия. . .

Г. Костовъ (раб): Шпицъ-команди.

Р. Маджаровъ (д. сг): Шпицъ-команда е воененъ терминъ у насъ. — Съ това се искаше да се хвърли обвинение, че въоръжената сила въ България служила да терроризира населението, вмѣсто да пази общественъ редъ и да защищава имота, живота и правата на българскитѣ граждани. (Възражения отъ земеделцитѣ)

М. Райковски (з): Вашитѣ башибозуци терроризираха.

Р. Маджаровъ (д. сг): Моля ви се. Вие сте днесъ на властъ, заведете дѣла и нека българското правосудие да действува. Недейте да говорите за шпицъ-команди, когато работитѣ се знаятъ.

Цитира се, че на нѣкои мѣста имало гробища. Да, имало е и г. Икономовъ ги знае. Но нѣма ли гробища на хората на цѣла поща, избити отъ тѣзи, които принадлежатъ къмъ партията на г. Икономовъ?

Нѣкой отъ работницѣ: Това не е вѣрно.

Р. Маджаровъ (д. сг): Нѣма ли гробища въ дефилето предъ Троянъ на повече отъ 10—15 души, хванати отъ комунистически шайки и избити?

Д. Икономовъ (раб): Това сѣ анархисти.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля ви се, г-да! (Пререкания между земеделци и Петко Стайновъ)

Нѣкой отъ земеделцитѣ: А партийната книжка на Дочо Узунувъ?

П. Стайновъ (д. сг): Азъ каня г. министра на правосудието да поиска отъ съдебнитѣ власти въ Франция тая партийна книжка, за да се види дали е членъ на Народната партия. Г. министре! Дайте тази книжка, да я видимъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля, спокойствие г-да! Продължавайте, г. Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато се говори за нападения въ този край отъ шпицъ-команди, трѣбва да се помни и Голѣма-Желѣзна, където молятъ съгражданинъ, Нешо Тумангеловъ, влѣзе съ своята чета. И когато дойде да се разглежда въпросътъ за амнистията, ще четемъ документи какъ отъ тая чета бѣха хванати най-мирини граждани, изкараха ги отъ черквата по единъ най-подълъ начинъ и ги изклаха. Азъ не именувамъ отъ къде изхождатъ лицата. Когато единъ край се намираше въ продължение на 3—4 години подъ единъ тормозъ на разбойници, събирани отъ различнитѣ краища на България, въ който край никой не можеше свободно да се движи, освенъ тѣзи разбойници, да се излиза днесъ да се хвърля вина, че била пратена българска войска да възстановява реда тамъ, това може да го каже само г. Икономовъ, защото е въ неговъ интересъ — той иска да руши тая държава.

Г. г. народни представители! Недейте да говоримъ върху този въпросъ. И Вие, г. Райковски, който сте новъ депутатъ, недейте да злоупотѣбвате. Г. министърътъ ще Ви отговори, че завчера въ Новацена бѣше повикана българска войска. Тѣзи хора (Сочи работницѣтѣ) искатъ да разрушатъ държавата.

Г. Костовъ (раб): Вие я рушите.

Р. Маджаровъ (д. сг): Тѣй че, вземамъ думата, за да кажа, че не може да се свързва избора, който стана на 21 юний т. г. въ Троянско, съ едни събития, отъ които страдаше цѣлото население въ тоя край — отъ едно организирано разбойничество.

С. Димитровъ (раб): Вие сте разбойници безъ пушки.

Нѣкой отъ работницѣ: Вие избивахте граждани изъ софийскитѣ улици.

Р. Маджаровъ (д. сг): Ами въ 1913 г., когато партията на г. Икономовъ въ Троянско се засили чрезъ г. Власковски, първата жертва не бѣше ли г. Ляпчевъ? Ами въ 1919 г., не бѣше ли пакъ г. Ляпчевъ смѣнатъ отъ трибуна, битъ и посинѣло лицето му? Ако има нѣкакво влияние тамъ, то е на комунистѣ. Днесъ, обаче, тѣхното влияние отслабва и се отслаби не отъ партията на Демократическия съговоръ, а отъ васъ (Сочи работницѣтѣ); то утре може да се отслаби отъ други. И тамъ е болното мѣсто, г. Икономовъ (Възражения отъ работницѣтѣ). Когато редовитѣ ви въ Троянска околия сѣ разредени . . .

Д. Икономовъ (раб): Не сѣ разредени, точно толкова гласове получихме, колкото по-рано.

Р. Маджаровъ (д. сг): Моля Ви се.

Г. г. народни представители! Взехъ думата, не да искамъ да се касира изборътъ — това би било парадоксъ — защото азъ съмъ отъ тѣзи, които считатъ, че щомъ има извършено престѣпление при изборъ, той тогава трѣбва да бѣде касиранъ. Азъ взехъ думата, за да кажа, че не може да се хвърля обвинение върху едно управление 5 години следъ като е станало едно събитие — разбойничеството въ Троянска околия — и да се свързва това събитие съ законодателнитѣ избори, станали преди два месеца. Азъ искахъ да изтъкна още, че тогава държавата е изпълнила единъ свой дългъ. Г. Икономовъ! Вие знаете, че въ Троянска околия Вие най-мирно упражнявахте своя

занаятъ, че не бяхте закачани така, както искахте да представите.

Д. Икономовъ (раб): Азъ ли не бяхъ закачанъ?

Р. Маджаровъ (д.сг): На Васъ се даваше свобода да можете да увеличите състоянието си и да имате материални приходи такива, каквито малцина отъ този редъ (Сочи центъра и болшинството) тукъ въ Камарата, иматъ.

И така, въ заключение, искамъ да изтъкна, първо, че резултатитъ отъ законодателнитъ избори сѣ едно проявление на народната воля, която не бѣше изнасилена — защото не е Георги Семерджиевъ, който може да изнасили народната воля — и второ, че падението на комунизма стана благодарение на културната и материална работа, която се извърши въ Троянска околия (Възражения отъ работницитъ)

Единъ отъ работницитъ: Отъ страна на полицията.

Р. Маджаровъ (д.сг): И тази именно работа, културна и материална, която се извърши въ Троянска околия, която и вие (Къмъ болшинството) ще продължите, ще разруши комунизма тамъ (Ржкоплѣскания отъ сговориститъ)

Единъ отъ работницитъ: Ние говоримъ за насилията независимо отъ къде изхождаха — отъ васъ или отъ Народния блокъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Димитровъ.

Г. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Въ всѣка друга околия можемъ да отменимъ безъ внимание ужаса, който населението преживѣ, но не можемъ да отменимъ оня ужасъ, който преживѣ населението въ Троянска околия. Троянска околия е съседна на моята. Бѣхъ поканенъ да отида въ тая околия и да помогна на нашитъ приятели въ агитацията. Г. г. народни представители! Знаете ли какво значеше да отидешъ да агитирашъ въ Троянска околия? Знаете ли какво значи да се промѣквашъ наистина като конспираторъ, ти, който си човѣкъ на реда и законността, въ едни времена, когато ония, които не бѣха въ редоветъ на Демократическия сговоръ не се смѣтаха за хора на реда и законността? Г. Рашко Маджаровъ говори за културни мѣроприятия, говори, че тамъ комунистическото движение е отслабено само затова, защото тѣхното правителство направило много нѣщо за Троянска околия. Е добре, но азъ мога да ви увѣря, че въ Троянска околия преди 21 юний не управляваше отговорната властъ, а управляваша неотговорнитъ фактори, шпицъ-командитъ, за които се каза тукъ, че действително сѣ вършили безобразия. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитъ)

Отъ работницитъ: Нѣма неотговорни фактори, всички сѣ отговорни предъ народния сѣдъ.

Г. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Вие можете, наистина, да търсите отговорности, вие сте длъжни да ги търсите и всѣки български гражданинъ е длъженъ да понесе последицитъ за своитъ действия. Но кажете ми предавани ли сѣ на правосѣдието всички онѣзи провинили се презъ режима на Демократическия сговоръ? Кажете ми, може ли да бѣде правосѣдие това, което е станало напимѣръ въ с. Борима: да съберешъ цѣлото население на площада, да държишъ всички прави, да извикашъ дѣщеритъ на българскитъ граждани, да ги съблечешъ голи и да ги карашъ да ти казватъ какъ сѣ блудствали съ нѣкакви мними, недействителни разбойници?

Отъ мнозинството: Позоръ! (Ржкоплѣскания)

Г. Димитровъ (з): Г. Рашко Маджаровъ ни говори за редъ и законность! Извинявайте, можеше да има редъ и законность въ Троянска околия, ако наистина властта си бѣше поставила амбицията да въдвори редъ и законность. Но редъ въ Троянската околия не се въдворяваше. Напротивъ, безредието се създаваше отъ властта. Казва се тукъ: нѣмало тероръ, имало свобода. Като слуша човѣкъ какво говорятъ тѣзи, които искатъ да мине така тоя изборъ, ще помисли, че наистина нищо не е имало. Ще ви кажа следното. Отивамъ въ с. Борима, да направя събрание. Уведомявамъ властитъ. Стражата, обаче, окупира училището, кждето щѣше да стане събранието и нито единъ български гражданинъ не посмѣ да отиде, защото пушкитъ бѣха заредени и стражаритъ бѣха готови да стрелятъ. Най-после събранието го открихме инцидентно въ кръчмата, кждето

имаше 15—20 души. Нахълта въ кръчмата една орда отъ нѣколко души полицаи, съ униформа и нѣколко души цивилни полицаи и вика: Долу, нѣма събрание! Ако азъ не бѣхъ човѣкъ, който съмъ се срѣщалъ много пѣти съ полицията на Сговора, може би не щѣха да спратъ. Азъ имъ заявихъ: „Г-да, ако въ тази страна има законъ, вие сте полицаи, вие ще стоите на страна и ще пазите реда въ събранието. Не можете да всѣвате смутъ“.

Единъ отъ работницитъ: Ние заявяваме сѣщото на вашата полиция, обаче тя чуи нашитъ глави.

Г. Димитровъ (з): Но, г. г. народни представители, полицията, следъ като не успѣ въ опита си да разтури събранието, праща една пияна тѣла, която вика „у-у-у!“ и не позволяваше нищо да се чуе. Народътъ трѣбваше да стои цѣли часове на улицата и въ края на краищата да се върне, следъ като можахме да му дадемъ доказателства, че можемъ да направимъ събрание.

К. Русиновъ (раб): Я се огледайте въ лицето на нашия другаръ! (Сочи народния представителъ отъ работническата група Г. Костовъ, който е съ превързана глава) Я погледнете менъ въ ребрата!

Г. Димитровъ (з): Г. г. народни представители! Не е въпросъ да изброяваме всички беззакония, защото не можемъ да ги изброимъ, но азъ искахъ да подчертая следното: когато искаме утвърдението на единъ изборъ, не дейте смѣта, че го утвърждаваме съ съзнанието, че е миналъ мирно и тихо. Азъ искамъ да подчертая, какво значи стихийно недоволство на единъ народъ срещу едно управление, което даде прѣкомѣрно много доказателства, че не само нѣма нищо общо съ тежненята, разбиранята и болкитъ на българския народъ, но което не позволяваше даже на отдѣлнитъ граждани да отидатъ отъ едно село въ друго да вършатъ своята частна работа. Така бѣше въ Троянска околия. Защото ние, хората, нека кажемъ, на дѣснитъ организации, бѣхме принудени да се влачимъ по коремъ, като конспиратори, презъ разни дѣрета, за да можемъ да отидемъ отъ едно село въ друго. Желателно е, когато се разглеждатъ тѣзи въпроси, тия, които се считатъ обвиняеми, да бждатъ доблестни да признаватъ, че това се е вършило и че иматъ желанието да не се върши, да разбератъ, че не може да се върви изъ този пѣтъ, по който тѣ каточели искатъ да насочатъ цѣлия политически животъ на българската държава.

Г. Костовъ (раб): Вие вървите по сѣщитъ пѣтища.

Г. Димитровъ (з): И въ това отношение ние ви казваме, че ако народътъ на 21 юний победи, победи чрезъ закона, победи чрезъ правото. . . .

Г. Костовъ (раб): Демагогията.

Г. Димитровъ (з): . . . така, както трѣбва единъ народъ, като българскитъ, свободолюбивъ, да побеждава неприятелитъ си. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитъ) Но желателно е сѣщо, г. г. народни представители, да не се смѣта, че отъ демагогия нѣкой става да приказва за тероръ и насилия, безъ да ги има. Както виждате, ние не изнасяме всички случаи, защото нѣма време, защото не биха могли да се изнесатъ. Сѣществуватъ всичко добро желание да се даде една правилна преценка на нѣщата, и тъкмо затова изборътъ въ Троянска околия може да служи за назидание на всѣки единъ, който смѣта, че чрезъ насилие може да победи своя народъ. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитъ)

Нѣкой отъ работницитъ: За вашия тероръ какво ще кажете?

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! Не искахъ да вземамъ думата по този изборъ, защото аслъ нѣма какво сѣществено да се говори по самия изборъ. Но азъ бѣхъ повиканъ тукъ за свидетелъ и се развиха разисквания, на които съвсемъ не имъ бѣше времето въ този моментъ, по поводъ провѣрката на изборитъ. Казаха се правдиви думи отъ двѣтъ страни, отъ тритъ страни, ако искате, но се казаха и много прекалености. Истината е тази, че действително имаше натискъ отъ страна на властта, упражняванъ редъ години — не само тази година — и че този натискъ най-много го изпита Демократическата партия, която бѣше останала самостоятелна, следъ като една частъ отъ нея се присѣдини къмъ

Сговора. Демократическата партия въ Троянско се намираще всъкога между два огъня: единият огън е властта отгоре, а другият — Комунистическата партия от дъно, която често пъти ставаше оръжие на властта. (Силни пререкания между народния представител Н. Кемилев и работниците)

Председателстващ Н. Захариев: (Силно звъни) Моля, г-да, престанете.
Продължавайте, г. Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! Всичко това, което става тук, тръбва да ни накара да разберемъ, че има действително нѣщо неестествено: онова, което се слуша отъ тамъ, каточе ли го говорятъ отъ тукъ, а това, което казватъ отъ тукъ, каточе ли го говорятъ отъ тамъ. (Сочи една и друга страна) Жалка българска действителност! Така се сложиха работитѣ, че ония, които се смѣтаха силни, паднаха изведнажъ. А това се дължи на известни работи и факти, които тукъ не ги изтъкнаха. Изтъкнаха всичко онова, което е било преди 5—10 години и което нѣма никаква връзка съ момента, въ който ние днесъ тукъ приказваме. Истината е една: избирателтъ отъ Троянска околия е билъ винаги трезвенецъ, винаги борецъ; като балканецъ, троянецътъ се е мѣчилъ и винаги е правилъ всички жертви да запази своитѣ права, въ всички избори той винаги се е борилъ съ единъ устремъ твърде силенъ противъ всѣко насилие. Но, както ви казахъ, имаше много причини, които не дадоха възможностъ да се изрази свободната воля на българския избирателъ. Казахъ ви и искамъ да повтора, да се чуе пакъ, че ние, демократитѣ, се намирахме винаги между два огъня. И тоя пътъ въ изборитѣ бѣхме пакъ сѣщо така изложени. Нека ми прости г. Димитъръ Икономовъ — единъ добъръ и честенъ гражданинъ, чюдя се какъ той стои тамъ (Сочи работническата група. Възражения отъ работниците).

Председателстващ Н. Захариев: Моля ви се.

Ц. Таслаковъ (д): . . . който е единъ добъръ гражданинъ, който е демократъ повече отъ мене, макаръ че не се титулува демократъ (Възражения отъ работниците) — но, казахъ ви, жалка българска действителност! Още отъ 20 май Димитъръ Икономовъ съ своитѣ другари бѣше извъ селата и раздаваха своитѣ бюлетини нетревожени, необезпокоявани отъ никого, а най-паче отъ властта. Властта смѣташе, че тя ще разцѣпи Народния блокъ, като даде възможностъ на комуниститѣ да вложатъ всички свои сили въ изборитѣ. Но оръжието имало и друго: острие и то се заби въ гърдитѣ на Сговора. Ние не можахме да направимъ събранията си тъй, както ги правихме нѣкога въ свободното време. Ние правимъ тамъ избори отъ 1923 г. насамъ и всѣкога сме били преследвани; често пъти, особено отъ четири години насамъ, винаги властта е употребявала комуниститѣ, за да тормози насъ. Ние правимъ коалиция съ една частъ отъ земледѣлцитѣ, а околийскиятъ началникъ вика комуниститѣ и ги сдружава съ другата частъ отъ земледѣлцитѣ.

Нѣкои отъ земледѣлцитѣ: Вѣрно! (Ржкоплѣската)

Ц. Таслаковъ (д): Както ви казахъ, ние всѣкога бѣхме между два огъня. Така бѣше и сега. Но какво става въ края на краищата, за да се добиятъ тия резултати?

Д. Икономовъ (раб): (Възражава нѣщо)

Ц. Таслаковъ (д): Г. Икономовъ! Вие тръбва да ме слушате и да вземете малко урокъ, щомъ сте дошълъ тукъ. Азъ не Ви апострофирахъ — и Вие ми дължите поне това.

Д. Икономовъ (раб): Намѣсвате моето име и приказвате неистини.

Ц. Таслаковъ (д): Това е самата истина. — И когато Сговорътъ забеляза презъ последната недѣля преди избора, че действително комуниститѣ вече твърде напредватъ въ изборитѣ, и че може да има опасностъ за него и отъ тѣхна страна, чакъ въ четвъртъкъ, петъкъ и въ сѣбота взема мѣрки противъ тѣхъ. Но тѣзи мѣрки дадоха обратни резултати: тамъ, кдето полицията поиска да арестува агитаторитѣ и кандидатитѣ на Комунистическата партия предъ очитѣ на селянитѣ, на другия день селото, което не бѣше дало за опозицията до тогава нито единъ гласъ, даде 4/5 отъ гласовѣтъ си за комунистическата листа. Такива резултати даде тоя тормозъ въ Новоселско, за който говорѣ г. Димитъръ Икономовъ. И азъ казахъ

на пристава Григоръ Янчевъ: недей върши тия работи, защото утре ще имашъ обратни резултати; ти вкарвашъ вълка въ кошарата; остави ги да правятъ каквото искатъ; той за една нощъ нѣма да ти вземе избора. — Казахъ му истината: вие цѣлъ месецъ имъ дадохте всичката свобода да ходятъ да агитиратъ и да раздаватъ бюлетинитѣ си, насъ тормозите, а сега това правите; утре тия селяни, които гледатъ, че арестувате комуниститѣ, ще дадатъ гласа си за тѣхъ. — Това и стана. Това стана въ селото Зла-рѣка. Това може да се провѣри — че това село даде 4/5 отъ гласовѣтъ си за Комунистическата партия. Това стана въ Троянска околия. И онова, което виждате — да се получатъ 6.000 гласа кръгло за Народния блокъ — то се дължи на оня устремъ, който троянскиятъ избирателъ прояви, като си даде сила за това 2-3 дена преди изборитѣ. Затова на 21 юний се получи резултатъ, какъвто никой не се надѣваше да се получи. Комуниститѣ си свиха куйрука, Сговорътъ се посрами за всичкитѣ си действия, а блокътъ днесъ се вижда тукъ силенъ, правдивъ (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), изразителъ на онова, което българскиятъ избирателъ пожела, а именно да има правителство, което да му гарантира гражданскитѣ свободи.

Азъ никога не допускахъ, че троянскиятъ изборъ ще даде поводъ да се говори тукъ толкова много. Той е единъ истински изборъ, проявление на единъ избирателъ, който даде всичко, за да вземе тоя изборъ, който се бори и отстоя своитѣ права, който мълчишката на 21 юний отиваше да гласува. Не можехте да видите никой избирателъ да се скара съ нѣкого въ деня на избора. Всѣки мълчешкомъ, като предъ света икона на чистия християнинъ, отиваше да запали тоя факелъ, който днесъ го огрѣва. Гледайте тоя факелъ днесъ да не го изгасимъ, а да го разгоримъ съ още по-силенъ пламъкъ, за да можемъ да дадемъ на българския народъ онова, което очаква отъ насъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ Работническата група).

Нѣкой отъ работниците: А защо вие си служите сега съ насилие?

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народниятъ представител г. попъ Русиновъ. (Оживление)

И. Симеоновъ (д): Има ли попъ депутатъ? (Смѣхъ)

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Наистина, би се трогнало сърдцето и душата на всѣки човѣкъ като слуша тия мили приказки за свобода на изборитѣ, а сѣщо и за свобода на избора въ Троянско.

Ц. Таслаковъ (д): Никой не е казалъ това.

К. Русиновъ (раб): Преди малко ораторътъ на мнозинството каза, че даже не би трѣбвало да се взема думата по тоя изборъ.

А. Кантарджиевъ (д): Той каза, че въпрѣки терора, народътъ е победилъ.

Ц. Таслаковъ (д): Вие не сте присѣтствували тукъ, когато азъ говорихъ, попе! (Смѣхъ)

А. Кантарджиевъ (д): Той каза, че не е имало свобода при Троянския изборъ. Ти си научилъ урока си, но го забърка.

А. Бояджиевъ (раб): (Казва нѣщо)

А. Кантарджиевъ (д): Ти мълчи! Ти си най-голѣмиятъ страхопѣзлю.

К. Русиновъ (раб): Азъ вземахъ думата по троянския изборъ не да говоря нашироко и по сѣществото му, а само да подчертая тая горчива действителност, че терорътъ, който сѣществуваше преди изборитѣ, упражняванъ отъ Демократическия сговоръ, продължава и днесъ, следъ изборитѣ. (Ржкоплѣскания отъ работниците). Тропане по банжитѣ отъ мнозинството) На г. оратора, който се кѣлиѣше преди малко предъ иконата, азъ мога да кажа, че това е една безбожна набожностъ, защото въ Станимака и въ други градове и села, кдето имаме събрания — ето, виждате (Сочи народния представителъ Георги Костовъ съ превързана глава) новата политика на правителството, ето, виждате спуканата глава на нашия народенъ представителъ. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Говорете по предмета!

Х. Родев (нац. л): Г. председателю! Азъ моля да заставите оратора да говори по съществото на избора, а не по други въпроси.

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Г. Русинов! Говорете по предмета, иначе ще Ви отнема думата.

К. Русинов (раб): Понеже г. ораторът от управлението мнозинство изтъкна, че е имало терор в Троянска околия, а и нашият другар от Троянско, Икономов, изтъкна, че е имало терор и насилия и каза какво е било психическото настроение, при което е произведен тоя избор, азъ бих желал, господата да се съгласят да се касира тоя избор, за да видим какви резултати ще се получат сега. Ако вие бихте желали да осъдите тая политика на терор, за да може да изгръе слънцето на мира въ тая страна, то нека виновниците за миналия и днешния терор бъдат дадени на народен съд. (Ръкоплъскания от работниците) Защо да заблуждаваме тоя народ, че имаме нова вътрешна политика, че вече у насъ нѣма терор? (Ръкоплъскания от работниците) Елате да видите какви събрания правимъ върѣдъ народа.

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Моля, правя Ви втора бележка. Ще Ви отнема думата. Говорете по предмета!

А. Кантарджиев (д): Да пазимъ българската държава не значи, че правимъ терор, т. попе. (Смѣхъ и ръкоплъскания от мнозинството)

К. Русинов (раб): Ще ви кажа коя държава пазите — капиталитъ на Стефанъ Стефановъ, капиталитъ на Буровъ.

А. Кантарджиев (д): Недейте си прави илюзии. Нѣма да ви дадемъ тази държава на Левски, на Ботевъ, на Каравеловъ. (Възразжения от работниците)

Председателстващ Н. Захариев: Отнемамъ ви думата, г. Русинов!

А. Кантарджиев (д): (Къмъ К. Русиновъ) Както веднѣжъ си станалъ подлецъ, като си служилъ 19 години на Българската православна църква и си плюлъ на нея, така и сега втори пътъ можешъ да станешъ подлецъ и да плюнешъ на марксизма.

К. Русинов (раб): И затова, г. г. народни представители, . . .

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Моля Ви се, г. Русиновъ, отнехъ Ви думата.

Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве.

Министър Н. Мушанов: Г. г. народни представители! Азъ не смѣтахъ да взема думата, ако ли последниятъ ораторъ не ме предизвика. Откакъ сме отворили днешното заседание, ако се не лъжа, вече 5—6 души оратори отъ групата на Работническата партия взематъ думата. Това не е случайно, това е единъ планъ, една тактика на парламентарната група на тая партия. По всѣки единъ поводъ тѣ взематъ думата, не да си кажатъ мнението по въпроса, който се дебатира, а, напротивъ, да си направятъ пропагандата, за която сѣ дошли въ Народното събрание.

А. Бояджиев (раб): (Възразява нѣщо)

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Моля Ви се.

Министър Н. Мушанов: Ще Ви моля да не ме прекъсвате. Виждате, че азъ мълча и не прекъсвамъ никого отъ васъ, когато говорите.

Председателстващ Н. Захариев: Правя Ви бележка, г. Бояджиев.

А. Кантарджиев (д): (Къмъ А. Бояджиев) Най-напредъ, ти си единъ невъзпитанъ човѣкъ!

Министър Н. Мушанов: Искамъ да ви докажа, г. г. народни представители, че това не е случайна работа

— не отъ капризъ ви говоря това — а, напротивъ, то се дължи на оная заповѣдъ, която парламентарната група на Работническата пратия има — да действува тѣй спрямо ония, предъ които тя повече отговаря, отколкото предъ своитѣ избиратели въ България.

Г. п. Русиновъ, излиза да ми говори тукъ случайно за нѣкакъвъ си тероръ, станалъ въ Станимака. Азъ ви обещахъ да ви отговоря утре по всички въпроси, които сте ми задали; и за Ямболъ, и за Сливенъ, и за Станимака, и за навредъ въ България ще ви отговоря. Бързамъ да ви отговоря на питането. Додето съмъ на туй мѣсто (Сочи министерската маса), нѣма да ме намѣрите, че бѣгамъ, и най-откровено ще искамъ, както досега, да си разправяме съ васъ работитѣ помежду си. И нека това става тукъ, подъ контрола на Парламента, както и подъ контрола на общественото мнение. Менъ не ме е страхъ отъ тия работи. Мене ме е страхъ, когато се тая, когато мълча и се крия, а не ме е страхъ, когато предъ Парламента и общественото ще излѣза да кажа разбиранята на днешния кабинетъ. Но почакайте малко, г-да, почакайте, г. п. Русиновъ, до утре и азъ да кажа мнението си за цѣлия онзи тероръ, за който Вие ни приказвате. Защото азъ имамъ да кажа, че нѣма никой отъ това Народното събрание, че нѣма никой и отъ вашитѣ срѣди, който да е агитиралъ така: „Съ червата на Гичева ще обѣсимъ Малинова, а съ червата на Малинова ще обѣсимъ Гичева“. Азъ не съмъ чулъ, но това сѣ Ваши думи, г. Русиновъ, . . .

К. Русинов (раб): (Възразява нѣщо)

Председателстващ Н. Захариев: (Звъни) Моля Ви се!

Министър Н. Мушанов: . . . Вие, който сте служили на Бога, срещу когото хвърлихте бомба онзи денъ въ Стара-Загора и показате, че и когато сте били подъ ратото, не сте имали Богъ. (Ръкоплъскания от мнозинството).

Г. г. народни представители! Азъ ще спра сега по този въпросъ, за да отговоря утре. Но позволете ми сега да ви посоча практиката, която се изпълнява отъ тѣхъ (Сочи работниците). Може да сте чели, но може и да сте пропуснали, затова азъ ще ви прочета тукъ нѣколко реда за революционния парламентаризмъ на комунистическата директива, на Коминтерна, върху дейността на комуниститѣ депутати въ буржоазнитѣ страни. Ще ви прочета само два откъслека, за да видите, че действително държането на работническитѣ представители у насъ не е случайно, а е една програма, една дейност, една пропаганда, за която, нека ви кажа, съ благодарностъ трѣбва да се отправя къмъ парламентарната имъ група, която действително потвърждава, че нейната дейност тукъ е същата оная, която е предписана отъ Коминтерна, отъ Москва. (Чете)

„Комунистическитѣ партии трѣбва да се откажатъ отъ старата социалъ-демократическа привычка да прокарватъ за депутати изключително така нареченитѣ „опитни“ парламентаристи — адвокати и пр. Необходимо е да се издигнатъ работници, безъ да се смущаваме, че това ще бждатъ понѣкога прости членове на партията“. — Всичката ми почитъ къмъ г. г. работниците, но за поъвъ пътъ днесъ въ Парламента Работническата партия има толкова малко адвокати и тѣй нареченитѣ отъ тѣхъ „интелигентни“ хора.

Нѣкой отъ работниците: Адвокатитѣ избѣгаха стъ насъ.

Министър Н. Мушанов: По-нататъкъ азъ нѣма да ви чета, съ това азъ ще си послужа другъ пътъ. Азъ взехъ поволъ днесъ, за да ви прочета следното: (Чете)

„Депутатътъ-комунистъ, по решение на централния комитетъ, е длъженъ да съединява легалната работа съ нелегалната. Въ тия страни, където депутатътъ-комунистъ се ползува още съ известна депутатска неприкосновеностъ предъ буржоазнитѣ закони, тая неприкосновеностъ трѣбва да бжде използвана за подпомагане на нелегалната организация и пропаганда на партията“.

Х. Родев (нац. л): Кажете, не е ли вѣрно? (Възразения отъ работниците)

Нѣкой отъ работниците: Вѣрно е.

А. Кантарджиев (д): Като е вѣрно, що щете тукъ въ Парламента?

П. Стоевъ (раб): Вдигнете закона за защита на държавата.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ Н. Мушановъ: (Продължава да чете) „Демократическите законопроекти, които не сж предназначени за приемането от буржоазното болшинство, а за пропаганда, агитация и организация, трѣбва да стане по указание на партията, на централния комитетъ. Въ случай на различни работнически демонстрации и други революционни акции, депутатътъ-комунистъ е длъженъ да бѣде на първо видно мѣсто — начело на пролетарскитѣ маси“. Ето защо сж депутатитѣ.

П. Стоевъ (рб): Ами тѣ за туй сж избрани.

Х. Родевъ (нац. л): За провокации сте избрани вие, а не за да творите тукъ въ Камарата.

Министъръ Н. Мушановъ: Това е тѣхната прикрита дейност, тѣхъ стопанската работа не ги интересува. (Продължава да чете) „Всѣки депутатъ-комунистъ въ парламента е длъженъ да помни, че той не е „законодатель“, който трѣбва да търси съглашение съ другитѣ законодатели, а агитаторъ на партията, изпратенъ въ лагера на врага, за да провежда решенията на партията“.

М. Бечевъ (д): Точно това и вършатъ.

Министъръ Н. Мушановъ: И най-после: (Продължава да чете) „Депутатътъ-комунистъ отговаря не предъ разнѣната маса избиратели, а предъ своята комунистическа партия, легална или нелегална“.

Г-да! Взехъ думата, за да ви кажа, че тая тѣхна дейност не е случайна, тя е плановѣрна. Онова, което вършатъ тѣ, не е за да изпълнятъ обещанията си къмъ избирателитѣ си — утре азъ ще ви кажа какво е за тѣхъ избирателитѣ — но да изпълнятъ нарежданията на Коминтерна.

Азъ свършвамъ, г-да, като ви напомнямъ: пооткажете се отъ тия севди да служите на Коминтерна. (Възражения отъ работниците)

П. Стоевъ (раб): Ние служимъ на работническата класа.

Министъръ Н. Мушановъ: Азъ ще ви докажа, че вие действувате прикрито подъ името на Работническата партия, а въ сжщностъ вие действувате отъ името на Коминтерна, на болшевишката Русия. (Възражения отъ работниците) Моля ви се. Представа ми се първиятъ случай, за да ви докажа, че вашата дейност — тукъ има почтени хора, които могатъ да съдятъ, дали думитѣ ми сж плодъ на партизанщина, на заинтересованостъ, или сж думи искрени — която проявявате отъ 7 дни катадневно, която проявявате и днесъ, не е нищо друго, освенъ да бѣдете вѣрни на заповѣдитѣ на Коминтерна. И вие ще разберете служите ли на българския народъ или служите на нелегалната пропаганда, която ви се диктува отъ вънъ. Това е моята дума. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ работниците)

П. Стоевъ (раб): Вдигнете рѣше, за да ни изключите.

Х. Родевъ (нац. л): И то ще дойде. По този пѣтъ, по който вървите, и то ще дойде, защото вие дадохте клетва да служите на българския народъ, а не на чужди каузи.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Симеоновъ.

И. Симеоновъ (д): Г. г. народни представители! Споредъ менъ, всички тия дебати, които станаха около троянския изборъ, сж излишни. Това е губене на време. За да има дебати по правилността и законността на единъ изборъ, трѣбва да има контестації, трѣбва да има оплаквания. Ако нѣкой иска да говори за системата на произволи и насилия, има дебати по отговора на тронното слово — тамъ може да се изкаже. Освенъ това има и около 50 избори, по които сж подадени контестації — и по тѣхъ може да се изкаже.

Но азъ не вземахъ думата да говоря за производитѣ и насилията, извършени по троянския изборъ, защото не съмъ билъ тамъ и никога не съмъ ходилъ. Азъ вземахъ думата за да обърна вниманието на почетнитѣ крайни лѣвничари — г. г. работницитѣ или, по-право, г. г. комуниститѣ въ нашия Парламентъ.

П. Стоевъ (раб): Г. председателю! Това въ връзка съ дневния редъ ли е?

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля ви се, нѣмате думата!

И. Симеоновъ (д): Да, това е въ връзка съ дневния редъ, защото вчера въ Долна Кремена вие проповѣдвахте бунтъ противъ държавата и данѣкоплатцитѣ да не плащатъ данѣцитѣ си.

Отъ мнозинството: Вѣрно! (Ржкоплѣскания. Възражения отъ работниците)

И. Симеоновъ (д): Вчера вие го проповѣдвахте, но днесъ това за менъ не е важно. Важното е подъ какъвъ знакъ преди 21 юний вие бѣхте поставени отъ Демократическия сговоръ. Ако вие бѣхте бити, ако вие бѣхте гонени и преследвани, къде сж вашитѣ оплаквания и контестації? Има ли една? Нѣма.

Г. Костовъ (раб): На кого ще се оплачемъ?

И. Симеоновъ (д): Защо днесъ пишманъ кешишътъ дѣдо попъ Русиновъ дава тѣжби противъ полицията на Народния блокъ? Защо не ги дадохте тогава? Защо не се оплакахте на прокурора?

С. Димитровъ (раб): Ние не се оплакваме, ние се боримъ.

И. Симеоновъ (д): Вие нѣмахте причини тогава да се оплаквате. И азъ ще ви докажа. Тукъ имамъ свидетели, депутати отъ Демократическия сговоръ, които ще потвърдятъ това.

Г. Костовъ (раб): Вие сте ортаци съ тѣхъ.

И. Симеоновъ (д): Чакайте Вие тамъ! Стига сте връзвали главата си!

Г. Костовъ (раб): Това е отъ вашата полиция!

М. Бечевъ (д): Докато носите тая глава, така ще бѣде!

И. Симеоновъ (д): Вие се оплаквате днесъ, за да оправдаете 32-та мандата, които получихте отъ Ляпчевия законъ. Инакъ вие не бихте оправдали мѣстата, на които стоите. Вие не бихте взели толкова мандати. Щѣхте да вземете само 6—7 мандата. Но г. Ляпчевъ, за да унищожи своитѣ замѣстници, създаде законъ за себе си и другаритѣ си — и за васъ.

Отъ мнозинството: Вѣоно! (Ржкоплѣскания)

А. Бояджиевъ (раб): Имате грѣшка — за васъ го създаде.

И. Симеоновъ (д): Но, за съжаление, ножътъ бѣ съ две остриета: порази Ляпчева, не порази насъ, а особено васъ не зачекна. (Възражения отъ работниците)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

И. Симеоновъ (д): Но, г-да, азъ ви моля: дайте ми поне едно изборно дѣло съ една ваша контестація. Нѣма! Дайте ми една телеграма.

Г. Костовъ (раб): Съ счупени глави можемъ да докажемъ.

П. Фенерковъ (раб): (Възразява нѣщо)

И. Симеоновъ (д): Недейте вика, недейте кряка. Вие новни сте, Юпитере, затуй крякате тамъ.

Х. Чолаковъ (з): Какъвъ ти Юпитеръ — нѣма нищо общо съ тѣхъ.

И. Симеоновъ (д): Малъкъ Юпитеръ! (Възражения отъ работниците)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

И. Симеоновъ (д): Но, г. г. работници, истина ли е — задавамъ ви единъ въпросъ, на който чакамъ да отгово-

рите — че правителствени хора сж тичали да завършват вашите листи във нѣкои околии?

Отъ мнозинството: Вѣрно е!

М. Бечевъ (д): Така бѣше въ Ломска околия.

И. Симеоновъ (д): Вѣрно ли е — имамъ депутати отъ Демократическия сговоръ, които ще посоча за свидетели — че когато г. Ляпчевъ — за голѣмо съжаление, че го нѣма тукъ — като се върналъ отъ Южна България, мисля отъ Пловдивъ, чулъ че вие нѣмате хартия, сребърната, и веднага г. Ляпчевъ натоварва Преславски, директора на полицията, да изучи, да провѣри истината ли е, дали Работническата партия има хартия, и въ случай, че нѣмате, да ви се достави веднага такава?

Отъ мнозинството: Позоръ! (Ржкоплѣскания)

М. Бечевъ (д): Подметки!

А. Бояджиевъ (раб): Дайте документи, г. Симеоновъ, а не говорете празни приказки. Хартията купихъ азъ чрезъ посрѣдничеството на една фабрика въ Мюнхенъ. Ще ви кажа точния адресъ.

П. Фенерковъ (раб): (Възразява нѣщо)

И. Симеоновъ (д): Петре, Петре, какво искашъ, я стани да те чуя! Не продаде ли ти общинския си мандатъ на Сговора, за да разтуришъ Вратчанския съветъ? Я млъкни ти, защото ще те изоблича!

П. Фенерковъ (раб): Тоя ли Сговоръ, който ме изпрати отъ Криводолъ съ набити крака и смазанъ отъ бой?

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

И. Симеоновъ (д): Моля, да се разберемъ. Вие искате ли, г-да, една анкета по въпроса за вашата хартия?

А. Кантарджиевъ (д): Приемате ли анкета за хартията? (Възражения отъ работниците. Глъчка)

Х. Чолаковъ (зем): Приемате ли анкетата за хартията?

И. Симеоновъ (д): Желаете ли да питаме г. Преславски, дали ви е питалъ по телефона, имате ли хартия, и вие сте му благодарили, и той съобщилъ на г. Ляпчева, че имате хартия?

Отъ мнозинството: Позоръ!

П. Стоевъ (раб): Говорите глупави работи.

Отъ мнозинството: Предлагатъ ви анкета, отговорето, приемате ли я.

П. Стоевъ (раб): Приемаме я.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Г-да! Ясно стана, кой е поржчалъ хартията, и кой я е купилъ. Моля да се изясни, кой я е платилъ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството Възражения отъ работниците)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

П. Стоевъ (раб): Приемаме анкетата.

Нѣкой отъ работниците: Българскиятъ работникъ я е платилъ съ черния си трудъ. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля ви, се г-да.

И. Симеоновъ (д): Г-да! Да се регистрира, че сѣщиятъ депутатъ ми каза, че хартията имъ струвала 80 хиляди лева, заплатени отъ тайните фондове.

Отъ мнозинството: Позоръ! (Ржкоплѣскания. — Възражения отъ работниците)

А. Бояджиевъ (раб): Приемаме анкетата, но обзалагате ли Вашия мандатъ? (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Нѣмате думата, г. Бояджиевъ.

П. Стоевъ (раб): (Къмъ И. Симеоновъ) Кажете, да или не.

И. Симеоновъ (д): Моля ви се. Нѣма да ме уязвите съ туй — да си слагамъ мандата.

Отъ работниците: А-а-а!

И. Симеоновъ (д): Азъ не съмъ дете. Тукъ ли е г. Цоню Бръшляновъ, депутатъ отъ Сговора? Той ще каже, че сж ви докарвали хартия съ аероплани. Да си слагамъ мандата — не разполагамъ съ него. Обаче слагамъ мандата си съ Петко Напетовъ при следните условия — дайте ми възможностъ да провѣря, колко стотици хиляди червонци донесохте отъ Русия. (Възражения отъ работниците. Смѣхъ всрѣдъ мнозинството)

А. Бояджиевъ (раб): Съгласни сме да се провѣри и това.

И. Симеоновъ (д): Това ме интересува. Азъ знамъ, че сте донесли червонци.

Вие, работниците, млчете, когато е дума за тероръ спрямо васъ отъ Сговора! Цѣлувайте ржка на бай Андрей (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) — на г. Ляпчева! Той домъкна тукъ 32 свободни трибуни, за да разпространяватъ съветизма надлъжъ и наширъ въ България, при най-голѣма неприкосновеност, каквато дава нашата конституция. Инакъ, щѣхте да бждете 6—7 души, и г. Напетовъ, когато се завърна отъ Москва, щѣха да го посрѣцнатъ ржкоплѣсканията на 4—5 души, а сега го посрѣцнаха ржкоплѣсканията на 32 чифта ржце.

Но, повтарямъ, викайте, крекайте, инакъ не можете да оправдаете вашето стоене тукъ. (Възражения отъ работниците)

Но, г-да, нека прекратимъ дебатитъ по Троянския изборъ. (Възражения отъ работниците)

А. Кантарджиевъ (д): Нека се тури редъ тамъ. (Сочи работниците), г. председателю.

И. Симеоновъ (д): За тероръ, издевателства, насилия има кога да говоримъ.

Запомнете, че въ 1919 г., когато Пастуховъ бѣше министъръ на вътрешните работи, ние бѣхме подъ страшенъ тероръ и гнетъ отъ васъ въ Берковско и Троянско. Вие бѣхте подивѣли: вие ни гонѣхте съ револвери. Вие не бѣхте на властъ, а искахте главитъ ни; вие искахте драгето на кожата ни. Не дай, Боже, вие да имате властъ! Петровъ ще ни сжди и попъ Русиновъ съ нѣкоя червена одежда и съ нѣкоя голѣма червена корона на главата си, като съветски владика (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството. Възражения отъ работниците) Г. Дойчиновъ! Вие насъ бихте ни драли и бихте избили всички ни предъ себе си. Споредъ менъ, вие сте много жестоки хора. Не се сърдете.

Н. Дойчиновъ (раб): (Казва нѣщо)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. Дойчиновъ! Напомнямъ Ви за трети и последенъ пѣтъ, че ще Ви представя за изключване.

Н. Дойчиновъ (раб): (Възразява нѣщо)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Народниятъ представителъ г. Никола Дойчиновъ постоянно прекъсва народните представители. Затова правя предложение да бжде изключенъ за едно заседание. (Глъчка)

Обаждатъ се отъ мнозинството: За три заседания.

А. Кантарджиевъ (д): Не му правете тая честь.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Направихъ предложение за изключването на народния представителъ г. Никола Дойчиновъ за едно заседание.

Имате думата, г. Дойчиновъ, за да се възползвате отъ правото, което Ви дава правилникътъ, и да дадете обясненията си.

Н. Дойчиновъ (раб): Г. г. народни представители! Жалко е, обаче фактъ е, че Парламентътъ тукъ днесъ, въ лицето на г. Иванъ Симеоновъ, се превърна на циркъ. Вие знаете какво значи . . . (Тропане по банкитъ отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля Ви се, г. Дойчиновъ, отнемамъ Ви думата.

А. Кантарджиев (д): Това не е лично обяснение, това е нова провокация.

Председателстващ Н. Захариев: Народният представител г. Никола Дойчинов за трети път обиди Парламента, като го нарече „цирк“. Правя предложение, вмъсто за един ден, да бъде изключен за три дни.

Моля, които сж съгласни народният представител г. Никола Дойчинов да бъде изключен за три заседания, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Възражения отъ работниците)

Отъ мнозинството: (Къмъ работниците) Вън!

Председателстващ Н. Захариев: Продължавайте, г. Симсонов.

И. Симеонов (д): Когато се говорят истини, които бо-датъ, естествено, хората, които ги съобщаватъ, сж циркаджии. Вие (Сочи работниците) не сте циркаджии; вие не сте онѣзи, които обикаляхте банките по сто пъти на денъ, особено г. Асенъ Марковъ.

Но, г-да, нека завършимъ дебатитъ по троянския изборъ. Затова азъ правя предложение за прекратяване на дебатитъ. (Къмъ работниците) Вие, г-да, благодарете, че сте щастливи хора. Щастливи сте, първо, че се създаде законъ, който ви позволи да бъдете тукъ, и, второ, че днесъ има едно демократично правителство, което ви търпи и ще ви търпи. Тъй мисля и така завършвамъ моята речъ.

Председателстващ Н. Захариев: Има предложение отъ народния представител г. Иванъ Симеоновъ за прекратяване дебатитъ по троянския изборъ. Които сж съгласни да се прекратятъ дебатитъ по троянския изборъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има да се изкажатъ още народнитъ представители г. г. Никола Пждаревъ и Иванъ Тодоровъ.

Има думата народниятъ представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д.сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Смятамъ, че дебатитъ по провѣрка на изборитъ всѣвагъ тѣжа въ душата на всѣки народенъ представител, защото, въ течение на тѣзи нѣколко дни откакъ заседаваме ние не можахме да се откъснемъ отъ нашитъ партийни борби и да се издигнемъ на онази висота, на която избирателтъ на 21 юний ни постави.

Г. г. народни представители! Надеждитъ на единъ народъ сж въ неговия Парламентъ, надеждитъ на всички граждани днесъ сж обѣрнати къмъ насъ, всички чакатъ нашето дѣло. Бива ли ние да продължаваме и да даваме само зрелища?

Г. г. народни представители! Азъ разбирамъ поведението на известна група народни представители. Тѣ сж въ изпълнение на своята задача: не да отговарятъ на надеждитъ на българския народъ, а да рушатъ всѣка надежда въ здравината на българската държава.

Като припомнямъ думитъ, казани тукъ, на председателя на парламентарната група, отъ която изхожда министърътъ на вътрешнитъ работи, и като припомнямъ думитъ на г. министра на вътрешнитъ работи, изказани преди малко, искамъ да поставя предъ Народното събрание голѣмия въпросъ: могатъ ли въ заседанията на това Народно събрание да взематъ участие ония, които работятъ противъ конституцията на държавата, които сж си поставили за задача да я рушатъ? Г. г. народни представители! Клетвата, която полагатъ народнитъ представители тукъ, не е една форма само, тя има своя смисълъ. Нейниятъ смисълъ е, че въ тая Камера влизатъ само онѣзи народни представители, които идатъ въ нея въ името на конституцията и за запазването на онѣзи институти, които тя установява. И азъ смятамъ, че за онзи, който иде тукъ съ определена задача явно или прикрито да руши основитъ на конституцията и да саботира дѣлото на държавата, не може да има мѣсто въ оградата на Народното събрание. (Ръкоплѣскания отъ сговориститъ)

Г. г. народни представители! Азъ не искамъ да кажа, че акцията на работническитъ представители може да застраши българската държава. Най-сетне българската държава не е имение на поколѣнията, които днесъ живѣятъ, нито е собственостъ на избирателитъ днесъ. Българската държава е на българския народъ, а българскиятъ народъ не сж само българскитъ избиратели, нито пъкъ сж поколѣнията, които днесъ живѣятъ. Българскиятъ народъ — това сж поколѣнията въ миналото, които сж създавали българския духъ и български традиции; българския народъ — това сж поколѣнията въ бъдещето, които ще крепятъ българската

държава, и не може едно поколѣние или поколѣнието въ даденъ моментъ, като реши, да унищожи тази държава. Азъ не допускамъ, че въ тази държава нѣма да има здрави сили, които, групирани около този, който има върховния дългъ да пази здравината и стабилитета на нашата държава, да не я запазятъ. Ще я пазимъ. Всички тѣзи прояви, всички тѣзи опити на работническитъ представители сж безъ значение за стабилитета на българската държава, но въ всѣки случай тѣ спѣватъ дѣлото на Парламента и убиватъ неговия престижъ. Г. г. народни представители! Ние сме длъжни да бдимъ за престижа на Народното събрание, защото върху него въ края на крайщата ние трѣбва да възложимъ всички наши надежди, за да можемъ наистина въ тази страна да установимъ онзи правовъ редъ, който всички тукъ желаете да бъде установенъ. Най-сетне, г. г. народни представители, ако е въпросъ да се говори за насилия по изборитъ, нека се опредѣли едно заседание, въ което да се подложатъ всички истински или въображаеми насилия на разисквания, за да се получи резултатъ отъ тѣзи разисквания, за да се получи вотъ на Народното събрание. Но да се повдига по всѣки изборъ въпросъ за насилия, това значи, г. г. народни представители, да се залавяме за вѣдницата на ония, които искатъ да представятъ предъ свѣта Народното събрание като едно събрание на хора некадърни да вършатъ творческа работа. Г. г. народни представители! Азъ смятамъ, че нашъ дългъ е да не се залавяме на вѣдницата на тѣзи хора, да не имъ даваме възможностъ да казватъ, че тукъ се правятъ зрелища и Народното събрание се обръща на циркъ. Най-сетне азъ смятамъ, че ако нашата преса е проникната искрено отъ желанието да служи на българската държава, нѣма да прави реклами на тѣзи господа (Сочи работническитъ представители) съ ежедневнитъ си съобщения за онова, което тѣ вършатъ въ Народното събрание. Асж, когато човѣкъ чете нашитъ вестници, просто се пита, дали има разумъ въ всичко онова, което се пише; дали има нѣкаква идея, която се преследва. Ние не можемъ да влияемъ на вестницитъ, но насъ си можемъ да възпремъ, да не се залавяме на вѣдницата на тѣзи господа (Сочи работниците).

Нѣкои отъ работниците: Въведете цензура!

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Може ли да се говори за насилия по всѣки единъ изборъ и по изборитъ, които, споредъ заключението на комисията, която ги е разгледала, трѣбва да бъдатъ утвърдени като редовни? Г. г. народни представители! Фактътъ, че въ тия избори опозицията получи такова огромно болшинство, показва, че върху избирателя — и подчертавамъ това, г. г. народни представители — върху избирателя насилие не е имало. (Възражения отъ мнозинството)

Х. Родевъ (нац. л.): Това бѣше една мирна революция, която ви събори.

Нѣкой отъ мнозинството: Мерси за такава свобода.

Х. Родевъ (нац. л.): Ако ви върнемъ сжщата свобода, тѣсно ще ви стане въ България.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ говоря, че върху избирателя не е имало насилие.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Другъ може да го каже това нѣщо, но Вие не можете да го кажете.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Фактътъ, че въ тѣзи избори почти цѣлото чиновничество даде гласовѣтъ си противъ Сговора, показва, че насилия върху него не е имало.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: И това не е вѣрно.

Н. Пждаревъ: Г. г. народни представители! Ако е имало насилия, азъ пръвъ ще ги осжда. Ако е имало насилия, това е било дѣло или на кандидати, които не сж знаели какво правятъ, или на полицаи, които не сж разбирали своята задача. (Възражения отъ мнозинството)

Х. Родевъ (нац. л.): Г. Пждаревъ, кажете за онова окръжно, поради което единъ вашъ околийски началникъ си подаде оставката, защото не желаете да изпълни това прѣстѣпно окръжно, издадено отъ министра на вътрешнитъ работи.

Н. Пждаревъ (д. сг): Не зная за него.

Х. Родевъ (нац. л.): Имаше насилие, което се упражняваше систематически и то бѣ заповѣдано отъ най-високото мѣсто.

Н. Пждаревъ (д. сг): Такова окръжно не знамъ. Ако то е противозаконно, когато дойде тукъ на обсъждане, заедно съ васъ и азъ ще го осъжда.

Т. Кжичевъ (д. сг): (Къмъ Х. Родевъ) Прочети окръжното на сегашния Чирпански околийски началникъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Трѣбва да се разбере, че въ тази страна съ насилие върху избирателя не може да се влияе.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие го разбрахте.

Другъ отъ земледѣлцитѣ: Много късно го разбраха — трѣбваше по-рано.

Н. Пждаревъ (д. сг): Не съмъ го късно разбралъ. Всѣкога съмъ го поддържалъ. И когато разбрахъ, че въ Видинска околия единъ полицей си е позволилъ да нанесе побой на единъ гражданинъ, азъ веднага помолихъ да се съобщи въ това село, че той е уволненъ, защото по такъвъ начинъ избори не могатъ да се правятъ.

Единъ отъ земледѣлцитѣ: Това не е достатъчно. Вие сте влиятеленъ човѣкъ въ Сговора и Вие трѣбваше да въздействувате, за да се премахне тази система на насилие.

Другъ отъ земледѣлцитѣ: Я кажете, какво направихте въ с. Акчаръ, когато отидохте тамъ заедно съ г. Райновъ?

Н. Пждаревъ (д. сг): Какво е станало въ с. Акчаръ?

Сжшиятъ отъ земледѣлцитѣ: Кажете, когато обикаляхте съ г. Райновъ и съ цѣлата полиция селата въ Видинската околия, какво правихте? Вие лично не бѣхте ли тамъ?

Н. Пждаревъ (д. сг): Съ г. Райновъ азъ не съмъ обикалялъ селата.

Сжшиятъ отъ земледѣлцитѣ: Азъ не зная какъ Вие можете да говорите отъ тази трибуна за редъ.

Другъ отъ земледѣлцитѣ: Дали околийскиятъ началникъ Райновъ е уволненъ затова, че не е искалъ да тероризира или защото е тероризиралъ, не знамъ, но той го уволни и тури Сава Ковачевъ, който бие.

Н. Пждаревъ (д. сг): Въ всѣки случай, г. г. народни представители, въпросътъ за насилията подлежи на разискване. Ако желаете да получите той разрешение, не бива така инцидентно въ всѣко заседание на Народното събрание да даваме възможностъ да се приказва за насилие, защото това значи сами себе си да унижаваме като народни представители.

Г. г. народни представители! Ако дойдете единъ день да говорите за волята на избирателя, азъ ще ви поставя другия въпросъ: дали насилието влияе повече на волята на избирателя, или измамата, която се упражнява върху този избирателъ, и кое е по-страшно за бъдещето на една нация и на една държава — насилието или моралното изхабяване на народа. Недейте вървя по пѣтя, по който ако се върви може да се убие всѣка вѣра на нашия народъ въ неговата интелигенция и въ неговитѣ водачи. Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че ако се говори отъ тази трибуна за насилие въ изборитѣ, ще трѣбва да се издигне гласъ и да се осъди и измамата въ изборитѣ, защото тя е страшна.

Г. г. народни представители! Азъ не желая да влизамъ въ разисквания по насилията. Ще дойде день, когато тѣ ще се сложатъ тукъ. Това ще бѣде при провѣрката на изборитѣ, които комисията ще счете, че ще трѣбва да се касиратъ. Тогава всѣки ще има възможностъ да говори върху тая тема: насилие, измами, фалшификации. Ако наистина би могло да се говори, че има фалшификации правени по изборитѣ, азъ смѣтамъ, че народни представители, които съ фалшификации смѣтатъ да бждатъ въ Камарата, ще геглятъ заключението за себе си.

Х. Родевъ (нац. л.): Тогава всички вие ще трѣбва да напуснете Парламента.

Г. Димитровъ (з): Защо 30 избори въ миналата Камара не бѣха разгледани? Азъ ще ви изнеса факти и ваши хора ще ви кажатъ, какъ сж фалшифицирани избори и какъ сж крадени бюлетини. Не ние, а ваши хора ще ви кажатъ това.

Н. Пждаревъ (д. сг): Какво искате да кажете?

Г. Димитровъ (з): Искамъ да кажа, че трѣбваше навремето да се застъпите, а не сега да говорите, че такива народни представители не би трѣбвало да иматъ доблестта да стоятъ въ Камарата. Въ миналата Камара стоеха такива народни представители отъ 30 околии и вие не повдигнахте въпросъ за провѣрка на изборитѣ имъ.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие знаете колко души сдружени земледѣлци имаше бити въ Видинъ. Вие докарахте стражата отъ цѣлия Видински окръгъ и блокирахте града. Вие лично бѣхте въ Видинъ и видѣхте какъ полицията бие нашитѣ селяни.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Дългъ на всѣко правителство е да предпазва населението отъ агитатори, които сж си поставили за задача да рушатъ основитѣ на държавата. Кое то и правителство да стои тукъ, който и да бѣде министъръ на вътрешнитѣ работи, той ще трѣбва да държи здраво, да не допуска между населението всички онѣзи, които биха желали да рушатъ основитѣ на обществения и държавния строй. И азъ съмъ убеденъ, че всѣки министъръ, който има съзнание за своя дългъ, прави и ще продължава да прави това.

Г. г. народни представители! Азъ завършвамъ съ вѣрата, че ние ще спремъ съ този начинъ на разискване; че въ съзнанието на всички ни е да издигнемъ престижа на този Парламентъ, защото задачитѣ, които има да върши, сж голѣми.

Нѣкои отъ земледѣлцитѣ: Вие унизихте Парламента, а ние го издигнахме.

Н. Пждаревъ (д. сг): Вашъ дългъ повече, отколкото нашъ, е да издигнете престижа на този Парламентъ, защото днесъ отъ васъ повече се очаква, отколкото отъ насъ. Днесъ вие сте, които ще трѣбва да творите, а вие ще можете да творите авторитетни дѣла само тогава, когато пазите вашия престижъ и престижа на Народното събрание. (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Г. г. народни представители! Не ми бѣше дългъ да ви подчертавамъ това, но понеже взехъ думата, азъ бѣхъ длъженъ да ви го кажа.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Тодоровъ.

И. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ съмъ длъженъ да констатирамъ, че по известни избори, по които нѣма формални поводи за дебати, се правятъ известни изложения за изборенъ тероръ. Нахвърлятъ се факти, безъ тия факти да сж установени. Въ тия изложения на фактитѣ може да има една много субективна преценка, която не може да послужи за основа, за да се обсъди правилността на единъ изборъ. Тия изложения смущаватъ свободната атмосфера въ Народното събрание, създава се едно настроение, което не е въ интереса на едно безпристрастно преценяване правилността или неправилността на известенъ изборъ.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие сте избраникъ на полицията.

И. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Свързва се предизборниятъ тероръ въ Троянска околия съ нѣкави си времена, когато се преследвало разбойничеството въ тая околия, и се хвърля единъ много силенъ упрекъ върху правителството на Демократическия сговоръ за тогава, като че ли то едва ли не е изпращало съзнателно тамъ команди, за да тероризиратъ мирното население. (Силни възражения отъ мнозинството)

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Властта тероризираше мирното население, подъ предлогъ, че преследва разбойници.

И. Тодоровъ (д. сг): Нѣма да се намѣри правителство на България, което по този начинъ да тероризира населението.

Х. Родевъ (нац. л.): Освенъ вашето. И това е, действително, най-тежкото обвинение срещу васъ.

И. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато разбойничеството въ Троянска околия стана легендарно

(Възражения отъ земледѣлцитѣ); когато отдѣлни разбойници въ Троянския край едва ли не се оформиха въ народното съзнание като фантоми, като неуловими, . . .

Нѣкой отъ работниците: Разбойници създаде вашата политика.

И. Тодоровъ (д. сг): . . . властта трѣбваше да вземе мѣрки, за да може да премахне разбойничеството въ този край, защото имаше една опасност то да стане система.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вашитѣ околийски началници и пристави работѣха въ съдружие съ тѣхъ.

А. Николаевъ (з): Вашитѣ околийски началници бѣха водачи на разбойниците. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да, запазете спокойствие!

И. Тодоровъ (д. сг): Може да има отдѣлни случаи на провинени хора, посочете ги, има съдебна власт. (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

А. Николаевъ (з): Вие ги знаете. Имаше околийски началникъ, който участвуваше въ тия банди.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Въ България нѣма ли прокурори? Въ Троянско нѣма военно положение.

А. Николаевъ (з): Г. Пупешковъ! Вие знаете по-добре отъ менъ, че съдилищата въ България признаха, какво пристави и околийски началници сѣ били ятаци и сѣ водѣли разбойнически банди. Вие го знаете това.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Това не бива отъ васъ да излиза.

А. Николаевъ (з): Отговарямъ на г. Пупешковъ.

И. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Нека запазимъ самообладание, да говоримъ само доказано, да не даваме субективни преценки. (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Вие избихте тамъ хиляди хора.

И. Тодоровъ (д. сг): Азъ не казвамъ, че тия преценки сѣ недобросъвестни, тѣ сѣ добросъвестни, но може да не се схванатъ тѣй, както трѣбва: всѣка субективна преценка има недостатъкъ. Нека да се издигнемъ на една висота, да запазимъ една спокойна атмосфера на обсъждане, за да можемъ да дойдемъ до правилни решения. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) Но, г. г. народни представители, азъ съмъ длъженъ да направя една констатация по отношение на народни представители отъ работническата група. Тѣ всѣки день се явяватъ тукъ съ превръзки, всѣки день се оплакватъ отъ тероръ — ще ми позволятъ да си по-

служа съ тѣхния езикъ — отъ терора на буржоазията. Тѣ всѣки день изпадатъ въ едни плачливи тиради, искатъ закрила отъ този Парламентъ, който въ неговата сѣщностъ отричатъ, въ който тѣ сѣ дошли, за да го рушатъ. Тѣ се оплакватъ отъ насието, което е тѣхна догма, което е тѣхенъ култъ, вие искате да преустроите обществото по единъ революционенъ пѣтъ, който пѣтъ не отрича насието. Какво искате?! Защо изпадате въ едно фалшиво, въ едно парадоксално положение? Вие сте плашливи революционери.

Вие искате закрила отъ Парламента! Вие сте плачливи революционери. Вие отричате своята сѣщностъ. Бѣдете достойни, когато ви биятъ по главитѣ, защото вие глави съчете. (Възражения отъ работниците)

Отъ васъ чухме възгласа: „Да живѣе Съветска Русия“. Какъ сѣ запазени гражданскитѣ свободи тамъ? Кажете! (Възражения отъ работниците)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

А. Бояджиевъ (раб): (Казва нѣщо)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Г. Бояджиевъ! Права Ви напомняне.

И. Тодоровъ (д. сг): За да искате закрилата на този Парламентъ, . . .

Нѣкой отъ работниците: Отнемете му думата, г. председателю.

И. Тодоровъ (д. сг): . . . за да искате закрилата на тая власт, трѣбва да дадете обетъ тукъ, че ще служите на целия въ този Парламентъ. Ако не — вие нѣма защо да се оплаквате, защото насието е вашъ култъ, ваша догма. Не се оплаквайте противъ това, което вие проповѣдвате.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Видѣхте ли, колко сѣ неблагодарни съдружницитѣ Ви, г. Тодоровъ? Хартия имъ купихте, и пакъ сѣ противъ Васъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме. Които сѣ съгласни да се утвърди изборътъ въ Троянската избирателна околия, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Часътъ е 7. Моля заседанието да се вдигне. Утре да имаме заседание съ сѣщия дневенъ редъ — провѣрка на избори.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Който е съгласенъ съ предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. и 53 м.)

Подпредседателъ: **Н. ЗАХАРИЕВЪ**

Секретаръ: **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**